

Pał znów postawią

Data publikacji: 30.04.2024 14:00

„Moj”, czyli okorowane drzewko, z zielonym czubkiem ozdobionym wstążkami znów zostanie postawiony na pierwszego maja. Gdzie można zobaczyć ten zwyczaj w regionie? Co oznaczał niegdyś?

Końcówka "moja", fot. Natasza Gorzółka/arc.ox.pl

Stawiani moja

Stawianie moja to zwyczaj związany z odradzającą się do życia przyrodą, wiosną. Miał znaczenie magiczne, miłosne. Nawiązywał do sił witalnych wiecznie zielonego świerka oraz do seksualnych skojarzeń fallicznych. Tradycyjnie moja stawiano w ostatnią noc kwietnia, by stał na pierwszego „moja” (maja) – stąd nazwa.

Mój to był wbity w ziemię łokorowany świryż kole dwanost metrów świryk, kierymyu zostawiali na końcu małe drzewko, na nim wieszali strokate bandale, stawiali jóm pannóm na wydaniu, tym, kiere się uzdały, nóm kawalyróm.*

Stawiali go kawalerowie pannom na wydaniu, które wpadły im w oko. Bywało i tak, że panna zamiast moja, dostała dziada, była to wtedy "wielko gańba" (wielki wstyd). Dlatego też, żeby nie postawiono dziada, ale i żeby nikt nie wywiercił w drągu moja dziury, pilnowano w nocy. Niejednokrotnie 'przy okazji' gospodarz częstował kawalerów, grano na harmonii i tańczono polkę czy walczyka.*

Gdzie można zobaczyć stawiani moja?

Zwyczaj jest kultywowany w Istebnej, gdzie od lat na Trójstyku w Jaworzynce odbywa się wspólne (polsko-czesko-słowackie) stawiani moja. Utraciło swój dawny charakter, ale jest okazją do spotkania i do zabawy podzielonych granicami (a niegdyś stanowiących jedność) społeczności [m.in. w 2023 roku pisaliśmy: [Otwarcie tężni i stawiani moja na Trójstyku](#)]. Nie inaczej będzie w tym roku – 1 maja na obrzęd zaprasza Gminny Ośrodek Kultury w Istebnej.

- Gminny Ośrodek Kultury w Istebnej serdecznie zaprasza na współorganizowane z naszymi sąsiadami z Czech i Słowacji Stawiani Moja na Trójstyku. Rozpoczynamy o godz. 16.00. W programie oprócz stawiania tradycyjnego "Moja" występ Kapeli Młodzi Gniywni i poczęstunek.

Również w Wiśle będzie można zobaczyć, jak niegdyś wyglądał ten obrzęd, ale 3 maja:

- Oprócz zaplanowanych obchodów Święta Konstytucji 3 Maja, które w tym roku będą miały formę patriotycznego śniadania w Parku Kopczyńskiego z towarzyszeniem orkiestry dętej, odbędzie się tradycyjne „stawianie moja” z Zespołem Regionalnym „Wisła”, a na koniec dnia na rynku zagra zespół Dom o Zielonych Progach – informują wiślańskie władze.

*Zob. M. Kiereś, Doroczna obrzędowość w społecznościach zróżnicowanych religijnie na pograniczu polsko-czesko-słowackim. Opis etnograficzny, Cieszyn 2007, s. 205-206.